

Kiinduló javaslatok a korszerű közétkeztetési szolgáltatáscsomagra

1. Előzmények:

Szülői csoportunknál elég sok ismeret, tapasztalat gyűlt fel a problémakörökről és a más szolgáltatóknál ill. más kerületekben elérhető megoldások terén is.

A 2026. március 18-i Szupermenza konferencián ajánlottak segítséget az érdeklődő önkormányzatoknak: a Zuglói Önkormányzat közbeszerzési felelőse a közbeszerzési kiírás megfelelő összeállításához és a Fővárosi Önkormányzat "Turn the Tables" projektet vivő munkatársa is.

Kiemelték az "előzetes piaci konzultáció" lehetőségét és jelentőségét: a közbeszerzési szolgáltatáscsomag pontos kialakításához van jogszerű lehetőség előzetesen egyeztetni a potenciális ajánlattevőkkel, hogy ők mit és hogy tudnak vállalni. Ezen az úton kapható pontos kép arról is, hogy mi minden szolgáltatás-elem elérhető, mik az élő jó gyakorlatok, a különféle megoldásoknak mik az előnyei, hátrányai, nehézségei, stb. Benyomás szerezhető arról, hogy melyik szolgáltató mennyire gyermekcentrikus, mennyire felkészült a korszerű szolgáltatás teljesítésére, különösen a szabadszedéses megoldás pedagógiai elemeit illetően. (Ennek a jogintézménynek az eredeti célja az, hogy olyan közbeszerzési kiírás legyen, amin minél többen el tudnak indulni). Javasoljuk ezt sürgősen elindítani.

Úgy tudjuk, hogy a XI. ker. Önkormányzat felajánlotta a legfrissebb közbeszerzési anyagainak rendelkezésre bocsátását, amivel sikerült 2026. áprilisban egy új szolgáltató nyertességét elérniük.

Kazinczy Krisztina képviselő közétkeztetési joggyakorlatokról készült beszámolóját (2026.02.12-i képviselő-testületi ülés 12. előterjesztés) feltétlen javasoljuk felhasználni.

Az Elektronikus Közbeszerzési Rendszerben (<https://ekr.gov.hu/portal/kezdolap>) nyilvános a közbeszerzési kiírások, műszaki leírások, a megkötendő szerződések pontos szövege is. Javasoljuk a tájékozódást, hogy mely nyertes szolgáltatókkal mely településeken jó a fogyasztói megítélés, és az ezekre vonatkozó legutóbbi már lezárt kiírások dokumentációját áttanulmányozni. Ugyanis ezen, már kidolgozott és a közbeszerzési hatóság által is jogszerűnek elfogadott dokumentumokból lehet átemelni-adaptálni a jól átgondolt, szövegszerűen is kidolgozott elemeket. Nem kell az egészet egyedül feltalálni, jelentősen gyorsítható az előkészítési folyamat.

2. Javaslatok, igények:

Előjáróban:

Mindezen javaslatok megvalósítása csakis egy elhivatott és gyermekcentrikus szolgáltatóval képzelhető el!

A lefektetett elvárások érvényesítése pedig csak egy elhivatott és gyermekcentrikus Önkormányzattal!

A javaslatokat laikusként a témában megszerzett ismereteink, illetve általános üzleti tapasztalaink és saját szakmánk idevágó tapasztalatai alapján, szülőként tesszük.

Ezért fontosnak tartjuk közétkeztetési területen jártas, szakképzett szakemberek bevonását a szolgáltatási tartalom és a teljesítés ellenőrzési eljárásainak kidolgozásába, mindenekelőtt a minőségbiztosítás, a dietetikai kérdések, a pedagógiai kérdések, és a szükséges műszaki felszereltség területén. Javasoljuk őket a közétkeztetési munkacsoportba tagként bevonni. Fontosnak tartjuk az iskolák, óvodák és idősotthonok és a szülői képviselőnk tagként való bevonását is, hogy minden érintett szereplő képviselője biztosítva legyen.

2.1. Rövidtávú javaslatok:

A javaslatok – az 1-2. kivételével - nem jelentenek sorrendiséget, egyformán fontosak.

A javaslatok között **pirossal** jeleztük, hogy bizonyos elemeket már a jelenlegi szolgáltatótól is meg kell követelni, a jelenlegi szolgáltató gyakoribb ellenőrzésével, a hiányosságok folyamatos jelzésével és számonkérésével, szükség esetén az azonnali és megfelelő mértékű szankcionálással. A szeptemberi tanévkezdésre el kell érni ezen elemek, eljárások beindítását.

1. Mindenekelőtt a jogszabályi követelményeknek megfelelő minőségű és mennyiségű ételek, változatosabb étlappal. **Ez már a jelenlegi szolgáltatótól is alapelvárás, halasztást nem tűrően!**
2. A diétás gyermekek számára a diéta jellegének megfelelő étel biztosítása (és nem egy mindenmentes verzió), **ez már a jelenlegi szolgáltatótól is alapelvárás, halasztást nem tűrően!**
3. Választási lehetőségek, lehetőleg szabadszedéssel, friss zöldség-gyümölcs pulttal, illetve tejtermékes pultról is tudunk, hogy egyes szolgáltatók azt is tudnak nyújtani:

A szabadszedés alatt azt értve, hogy többféle választékból ott helyben kóstolgathat, akár többfélélt is (a végcél nem az előre választott főétel szabadszedése, az legfeljebb köztes lépésnek jó).

A szabadszedés mellett (feltételezve a megfelelő minőségű és mennyiségű kínálatot) szól, hogy az egészségtudatosságra nevelést és a fenntarthatóságot is a szabadszedés biztosítja legjobban. Mivel a gyermekeket az egészséges, változatos étkezésre tanítja, önmagukért való felelősségre, döntésképessegre, saját szükségleteik felismerésére-tudatosítására ill. a pazarlás megszüntetésére, ti. hogy annyit vegyenek el, amennyit megesznek. A gyakorlatba átülteti az ezzel kapcsolatos tananyag részeket.

Sajnos a gyerekekben az eddigi rossz minőség miatt súlyos bizalomvesztés következett be a menza fogásai és az újdonságok iránt, minél nagyobbak és több évet töltöttek el a menzán, ez annál inkább tettenérhető. Sőt sokan otthon sem kóstolnak már meg újdonságokat, mellőznek korábban szeretett ételeket, mivel a menzán szerzett rossz tapasztalataikból indulnak ki. Sok kisgyermek pedig eleve bizalmatlan bizonyos ételállagok, ízek iránt. Ezen problémák kezelését, a bizalom és nyitottság visszaépítését-képzését a többféle fogás szabadszedéses kóstolgatása jobban segíti.

Ugyanakkor több úton is érkeztek szülői visszajelzések arról, hogy a más kerületekben működő szabadszedéses szolgáltatóknál a mennyiség nem elegendő. Ezért ez esetben is fontos annak napi szintű mérése, hogy mindenkinek, az utolsó osztályoknak is jut-e elég.

Az A-B menü előre kiadagolt tálalása esetén, ez az egészségtudatosságot és a fenntarthatóságot kevésbé szolgálja. Több lehet ezzel az ételpazarlás. Ugyanakkor (feltételezve, hogy a szolgáltató hozza az előírt mennyiséget) a konyhások kontrolljával biztosítja, hogy mindenkinek jusson elegendő.

Természetesen vizsgálendő az is, hogy melyik intézményben mi fér el.

A Szupermenza konferencián azt láttuk, hogy a szabadszedéshez az étkezőtérben egy nagyobb szobányi a helyigény, ott 4-5 asztalt kellett elvenni ehhez. Ami nem okozott gondot, mert a tálalási folyamat sokkal gyorsabb lett: a gyerekek a levest egymás után kiszedik (ott nincs választás), de azzal nem egyszerre végeznek, így a főétel kiszedéséhez nem egyszerre érkeznek és eleve sok gyerek szedhet egyszerre, körbeállva a pultot.

A Szupermenza konferencián látott iskola egy nagy létszámú iskola volt, ehhez képest egy kicsinek tűnő, rossz elrendezésű étkezővel (U alakú volt, oszlopokkal is tűzdelve, az U egyik végében a bejárattal, ami miatt túl sok helyet elvesz a közlekedő tér). Tehát ilyen körülmények között is elfért.

A tálalókonyha se tűnt a szokásosnál nagyobbak.

Nem tűnik célszerűnek, gazdaságosnak először A-B menüs előre adagolt tálalást kialakítani, ha utána röviddel a szabadszedés a cél: mivel egyes beruházások ezzel hamar feleslegessé válnak.

A szabadszedéshez ugyanis más kialakítás kell, mint az A-B menü kiadagolt tálalásához: szabadszedés esetén kell a tálalókonyhából egy kijáratot létesíteni az étkező tálalópultjai felé, mivel a konyhásoknak folyamatosan pótolni kell a kihelyezett ételt. Az A-B menü kiadagolt tálalásához viszont 2 átadó pult kell. Ami a szabadszedéssel feleslegessé válik. Ezért ha a szabadszedés a végcél, javasoljuk megfontolni, hogy ahol lehet már rögtön azt vezessék be, és ne költsenek utólag feleslegessé váló kialakításokra.

Az óvodákról semmi szó nem esik, pedig ott már élő gyakorlat az egészségtudatosságra nevelő, korszerű pedagógiai háttértámogatás: az óvónők igyekeznek a választási lehetőség és a szabadszedés elemeit megvalósítani, pl. a leves, a gyümölcs-zöldség tálalásnál.

Éppen az az egyik gond, hogy ez a pedagógiai jó gyakorlat az iskolában nem folytatódik. Az óvodák esetében is fontosnak tartjuk a fejlesztéseket, a választási lehetőségek és a szabadszedés elemeinek további bővítését, a főfogásra nézve is. A csoportszobában nyilván más tálalási mód kell ehhez, mint egy iskolában, de kivihetőnek látjuk, pl. tálcán/nagyobb edényben kihelyezett hús/köretválaszték, amiből az óvónő, dadus a dadus a gyerek kérése szerint szed/nagyobb gyerek maga szed, így a gyerek kedvet kap kóstolgatni. Itt fontos az óvónők bevonása, ők a szakemberek abban, hogy miként látják ezt megvalósíthatónak, milyen felszereltség kellene nekik ehhez.

A bejelentett friss zöldség-gyümölcs pult tekintetében máris érkezett szülői igény, hogy erre azok a gyerekek is befizethessenek, akik egyébként nem a menzán esznek.

Javasoljuk megteremteni ezt a lehetőséget.

Az A-B menüválasztás adminisztrálását illetően, egyes iskolák (pl. Szent Imre Gimnázium) a diákigazolványon lévő vonalkódot használják, azt kell beolvasni. A diákok részére nem kell tehát külön kártyát gyártani, arra költeni.

4. A diétás gyermekek számára is a választási lehetőség kínálása.

A Szupermenza konferencián jelezték, hogy a diétás gyermekek ellátása szabadszedéssel nem oldható meg, nem gazdaságos a relatíve kis számú és eltérő diéta igényű gyerek miatt.

De vizsgálандónak gondoljuk, hogy előre rendelt, dobozos kisereléses menüválasztásos formában biztosítható-e a választási lehetőség számukra is.

5. Cél az egészséges, tápláló ételek megfelelő mennyiségben való szolgáltatása és a gyermekekkel való megszerettetése, emellett a fenntarthatósági szempontok tudatosítása-megvalósítása is (minél kevesebb kidobott étel, a szabadszedésben fel nem tálalt, megmaradó adagok karitatív célú hasznosítása)

6. A szabadszedés sikeres bevezetéséhez-működtetéséhez megfelelő pedagógiai csomag is legyen mind a diákok, mind a tanárok, szülők felé.

Tudomásunk szerint egyes szolgáltatóknál komoly kidolgozott edukációs anyagok és eljárások vannak erre, és több éves tapasztalat is már, hogyan kell ezt jól előkészíteni-bevezetni-működtetni.

7. Fontos, hogy megfelelő minőségbiztosítási eljárások is legyenek, amiknek az eredményét be is építik a szolgáltatásba. - **ezek már a jelenlegi szolgáltató megmaradásáig is bevezetésre javasoltak.**

Eddigi értesüléseink szerint az alábbi megoldások vannak erre:

- a) A szabadszedéses szolgáltatóknál alapértelmezett, hogy monitorozzák napi szinten a megmaradt (szabadszedésben fel nem tálalt) és a kidobott (a kivett, de meg nem evett) mennyiséget, ebből nézik, hogy mi ízlett és mi nem, elég volt-e a mennyiség. Az A-B menüs és az egyféle menüs szolgáltatásnál is monitorozni kell a fel nem tálalt és a kidobott mennyiséget, ugyanezen okból.
- b) Legyen a közétkeztetés minőségellenőrzésében független, szakképzett minőségellenőrzési-minőségbiztosítási szakember, aki naponta ellenőrzi a minőséget, mennyiséget, higiéniai követelmények megtartását, étlap megfelelését-változatosságát és jelez, ha gond van, mind a szolgáltató, mind az önkormányzat felé. Az ellenőrzést az intézményekben és a főzőkonyhában is végezze. Illetve intézményeken belül erre képzett munkatársak legyenek az ő beosztottjaiként/asszisztenseiként bevonva. Monitorozza azt is, hogy a panaszokat szakszerűen kezelte-e a szolgáltató. Jelentései legyenek nyilvánosak. A konyhásokat nem tartjuk kellően képzettnek az intézményekben való minőség-mennyiség ellenőrzésre. Másrészt, mivel a munkáltatójuk az Önkormányzat, ez nyomásgyakorlásra ad teret, a független, őszinte véleményadás nem biztosított. Itt megjegyzendő, az önkormányzati képviselőket se tartjuk totum faktumnak ebben, és 1-2 szülő véleménye se lehet meghatározó.

Az értékelési szempontoknál az alapanyag minőségének kiemelt jelentőségűnek kell lennie. Mivel ha rossz az alapanyag, a gyerek nem fogja megenni az ételt.

(Pl. láttunk arról a NÉBIH honlapján értékelést, hogy a mócsingos hús le volt írva minőségi hibaként, de a többi paraméter megfelelése miatt 80 %-os lett a teljesítés eredménye. Miközben a mócsingos húst nem fogja megenni a gyerek.)

- c) Legyen egyértelmű eljárásrend arra is, ha a tálalószemélyzet, valamely pedagógus vagy diák minőségi vagy mennyiségi problémát észlel, akkor hogyan lesz ez becsatornázva a szolgáltatóhoz, Önkormányzathoz, hatóságokhoz, kinek mi a feladata, felelőssége ebben és milyen határidőkkel.
- d) Az Önkormányzatnál is legyen felelős, aki azonnal intézkedik, ha gond van, és érvényesítse a szankciókat, ha szükséges. Ez az Önkormányzat kötelezettsége is, közbeszerzési bírsággal és büntetőjogi szankciókkal is terhelten! (ld. Kbt. 142. § (1)-(2) bekezdés, 153. § (1) bek. c) pont, 165. § (6)-(7) bek., Btk. 376. §, BH1998. 417.)
- e) Más szolgáltatóknál van előre be NEM jelentett szülői kóstoltatás is: a szolgáltató minden nap minden intézménybe visz 1-2 plusz adagot és a szülő akármikor bemehet, a szolgáltató nem tud róla előre, csak az intézménybe kell bejelentkezni a szülőnek nem sokkal előbb.

Így az általános minőséget láthatja és nem kirakat minőséget.

Ennek a rendszernek a léte már önmagában arra ösztönzi a szolgáltatót, hogy mindig konstans jó minőséget szolgáltatson, és ne csak az előre bejelentett kóstolási helyszíneken és heteken. Tehát nem feltétlen kell minden nap minden helyszínen ténylegesen kóstolni, az intézményeknek nem kell minden nap tényleges szülői látogatásokkal számolni.

Ezt kiegészítő jelleggel tartjuk hasznosnak, hogy a szülőnek legyen lehetősége képet kapni, milyen minőséget-mennyiséget kap a gyermeke. De semmiképp sem lehet a szolgáltatói teljesítés értékelésének egyedüli vagy fő alapja!

- f) Az intézményvezető is kóstolja meg a minőséget, ellenőrizze a mennyiséget, higiéniai követelményeket legalább ad-hoc jelleggel. De ezt is kiegészítő jelleggel tartjuk hasznosnak, semmiképp sem lehet a szolgáltatói teljesítés értékelésének egyedüli vagy fő alapja. Mivel az intézményvezető sem képzett minőségellenőrzési-minőségbiztosítási szakember.
- g) Emellett a mi napokra, fogásokra lebontott visszajelző rendszerünket is szükségesnek látjuk, a diákok véleményét becsatornázza:
Így kaphat pontos visszajelzést a szolgáltató maguktól a diákoktól, hogy mi ízlett mi nem, azaz, hogy az egészséges fogásokat sikerült-e elfogadtatni vagy változtatni kell a recepten, elég volt-e, melyik fogással milyen gond volt, elég változatos-e, stb.
Javaslatokat is kaphat, mit változtatnának rajta a gyerekek.
Ez a gyerekek véleménynyilvánítási kompetenciáját, felelős polgárrá válásukat is segíti.
Erősíteni kell az iskolák bevonását, a pedagógiai háttérmunkát, hogy nagyobb legyen a kitöltők száma, köre.
Külföldön úgy tudjuk, ezt a visszajelző rendszert a diákönkormányzat működteti, hosszabb távú cél az lenne, hogy a diákönkormányzatok átvegyék a működtetést.
A szolgáltató teljesítményértékelésének lényegi elemét kell képezzék a diákok elégedettségmérésén alapuló mérőszámok is: a szolgáltatónak el kell érnie, hogy a gyerekek az ételmezési előírásoknak megfelelő, egészséges, tápláló ételeket megszeressék, megegyék. A közétkeztetési feladat akkor tekinthető teljesítettnek, ha az ételek az előírásoknak megfelelnek és a gyermekek meg is eszik, akkor lesznek megfelelően táplált gyermekeink.
- h) A mienkhez hasonló, de a megrendelő Önkormányzat és/vagy a szolgáltató által végzett folyamatos monitorozás és értékelés is szükséges lenne.
Ha jól van működtetve, ez hatékony és átfogó tud lenni, és nem is szülői feladat ezt kifejleszteni-működtetni egyébként.
Jelenleg azonban olyan fokú a bizalomvesztés mind a szolgáltató, mind az Önkormányzat irányába, és a retorzióktól való félelem is, hogy önmagában az Önkormányzat és/vagy a szolgáltató értékeléseinek hitelében kételkednének az emberek. (Az intézményi értékelések 4.5 körülinek mondott átlaga teljesen irreális a szülőktől, gyermekektől becsatornázott vélemények eredményéhez, a konkrétan jelzett súlyos problémákhoz képest.)
- i) Ezért fontos a különféle értékelő-elégedettségmérő rendszerek és a panaszkezelés átláthatósága: eredményeit lássa minden a gyermekekért felelős szereplő (Önkormányzat, szolgáltató, szülő, iskola/óvoda), legyenek ezek nyilvánosak, ezáltal egymással összevethetők.
Ezáltal derülhet fény arra, ha netán valamelyiket befolyásolták, vagy javítandó a metodika.

Az Önkormányzat is kapja tehát meg ezeket, hogy legyen képe a szolgáltatás színvonaláról, megítéléséről, ár-érték arányáról és tudjon intézkedni, ha szükséges.

A szabadszedésre úgy tudjuk minőségben nem szokott panasz lenni, mennyiségre viszont ott is vannak szülői panaszok ti. hogy az utolsóként étkező osztályoknak már nem jut elég. Általában és ebből kifolyólag is fontos, hogy legyen informatív módon visszajelzés a szolgáltatóhoz, mi és miben nem volt jó (és nem csak sokkal később, a probléma elhatalmasodásakor a közösségi oldalakon beérkező panaszok).

A panaszkezelésnek is átláthatónak, számonkérhetőnek kell lennie:

Ha panasz érkezik bármelyik szereplőhöz, az küldje meg a többieknek, a szolgáltatónak legyen visszajelzési kötelezettsége minden szereplő és a panasztevő felé is. Ha nem válaszol /nem vizsgálja ki a hiba okát / nem változtat a jövőre nézve, erre is a szerződésben legyenek szankciók kikötve és az Önkormányzat következetesen érvényesítse (hibás teljesítési / késedelmi kötbér, majd rendkívüli felmondás és meghiúsulási kötbér)

8. Üzleti és jogi garanciák beépítése a szerződésbe a szolgáltató megfelelő teljesítésre motiválására, ennek kikényszerítésére; ezek következetes érvényesítése:

A fenti minőségbiztosítási-teljesítmény értékelési eljárások eredményének a díjazásra kihatással kell lennie.

Motiváló elemként javasoljuk az alapdíj és díjprémium kombinálásában álló díjazást, pl. ha a szolgáltató nem éri el a kitűzött minőségi-elégedettségi mérőszámokat, akkor nem kapja meg a díjprémiumot. (Hasonlóan egy munkavállaló motiválásához, ahol alpbér + teljesítménytől függő prémium szokásos).

Bizonyos mérőszámok komolyabb alulteljesítése, a jogszabályi minőségi-mennyiségi-higiéniai követelmények megszegése, késedelmes szállítás pedig szerződésszegés legyen, szankciókkal: pl. hibás teljesítési kötbér, késedelmi kötbér.

A súlyos meg nem felelés (pl. teljesen elmaradó szállítás), ismételt meg nem felelés pedig megrendelői azonnali hatályú felmondásra adjon alapot, olyan nagy összegű meghiúsulási kötbérrel kombinálva, amely az új közbeszerzés befejezéséig a kényszerűségből anélkül teljesítendő szolgáltatás miatt az Önkormányzatra kiszabható mindenkor bírságot és az Önkormányzat várható egyéb kárait fedezi.

A szerződésszegés, jogszabálysértés eseteiben a problémák gyors becsatornázását szolgáló egyértelmű eljárásrend, és az Önkormányzat részéről a szankciók következetes érvényesítése kell ahhoz, hogy konstans jó teljesítést várhassunk.

Ha már a kisebb hibák szankcionálása következetesen megtörténik, akkor ez motiválja a szolgáltatót a megfelelő teljesítésre, és nem is jutunk el nagyobb problémáig.

Nem lehet tehát a szankcionálással a mai extrém súlyos eseteket megvárni! Nem is jogszerű megvárni, az Önkormányzat szankcionálási kötelezettségének elmulasztása közbeszerzési bírsággal és büntetőjogi szankciókkal is terhelt! (ld. Kbt. 142. § (1)-(2) bekezdés, 153. § (1) bek. c) pont, 165. § (6)-(7) bek., Btk. 376. §, BH1998. 417.)

9. A szolgáltatót hasznos emlékeztetni bármely szerződésszegése esetén a Kbt. 63. § (1) b)-c) bekezdésére, amely szerint kizárható az Önkormányzat további közbeszerzési eljárásaiból súlyos jogszabálysértés, súlyos szerződésszegés esetén - **ez mindeneelőtt a jelenlegi szolgáltatóval szemben is alkalmazandó.**

10. Megfelelő étkezési idő biztosítása

Az étkezési idő megfelelését is fontos mérni, eredményeit beépíteni: az intézmény és az oktatási kormányzat is kapjon visszajelzést, megfelelő-e az étkezés szervezése, a tanórák száma az egészséges étkeztetéshez - **ez már a jelenlegi szolgáltató megmaradásáig is bevezetésre javasolt**

Egyes intézményekben ez jobban szervezett (pl. egyes osztályoknak lyukas órája van és akkor esznek vagy eltoltan kezdődik a tanóra)

Míg több iskolában 15 perces az étkezési idő, óraközi szünetekbe préselve, amibe tehát a kicsengetéstől az ebédlőbe vonulás, sorbanállás, ebédelés, visszavonulás is benne van. Erre azt válaszolják a gyerekek, hogy elegendő.

Ez tragikus, 30 perc kellene. Egy fiatal munkavállalónak is jár ennyi a Munka Törvénykönyve szerint (Mt. 114. § (5) bek. e) pont), akkor egy gyereknek is járjon!

A levesek a jelenlegi szolgáltatónál jellemzően heti háromszor is nagyon gyengék. De az iskolába piaci szállítótól rendelő gyerekek sem esznek levest. Ennek fő oka nem az, hogy nincs rá igény, hanem hogy nincs idő megenni, megvárni, míg kihűl, a 15 perc alatt 2 fogást megenni.

A kamaszokat még a nyári szünetben sem sikerül leszoktatni a belapátolásról.

A rendszernek el kell fogadnia, hogy az étkezés a szocializáció terepe is, hiszen ilyenkor szeretnek beszélgetni egymással a gyerekek (akárcsak a felnőttek).

Javasoljuk az iskolák közötti szakmai konzultáció megszervezését, ki hogyan oldja ezt meg a jelenlegi keretek között, a jó gyakorlatok összegyűjtését és adaptálását. **Az ebédelési rend javítása már a jelenlegi szolgáltató teljesítése alatt is szükséges.**

Javasoljuk az oktatási kormányzattal való konzultációt is, hogy a kötelező tanórák számát csökkentse le annyira, hogy rendelkezésre álljon minden gyermek számára 30 perc étkezési idő, mégpedig ebédidőben (és nem csak egy későbbi időszámban!)

11. Külföldön úgy tudjuk, rendszeres értekezletek vannak az intézményvezetés, a diákönkormányzat, a szülők képviselői, a szolgáltató és az önkormányzat részvételével: az intézményi ellenőrzés, a diák visszajelzések, a szülői kóstoltatás és a szolgáltatói minőségértékelési rendszer visszajelzéseit közösen áttekintik, átbeszélik milyen változtatás kell, és ha nem történik meg a kért változtatás, javulás, le is váltható a szolgáltató **- ez már a jelenlegi szolgáltató megmaradásáig is bevezetésre javasolt**
12. Az új szolgáltató szerződése 1+1 évre szóljon, opcionális lehetőségekkel:

Tehát 1 év fix határozott idő, amit a minőségi-elégedettségi mutatók teljesítése esetén további 1 évvel meg lehessen hosszabbítani avagy új kiírásra kerüljön sor, ez esetben az ellátásbiztonság miatt szóljon a szerződés az új kiírás alapján történő új szerződés hatályba lépéséig.

Jelenleg súlyosan megromlott a közbizalom a nagy, arctalan szolgáltató iránt, akinek nem elég fontos egy ilyen relatíve nagy adagos megrendelés, a megrendelők elvesztése se zavarja.

A szolgáltató elkényelmesedik, ha túl sok előre lefixált éve van, előállhat, hogy legfeljebb a lejárat előtt igyekszik jól teljesíteni. A mostani szolgáltatónak is 2 éve van még, és egyáltalán nem igyekszik.

Középtávon a saját főzőkonyha lehetőségét is vizsgálni kell, ezért nem indokolt most hosszú fix időre lekötni magát az Önkormányzatnak.

Az oktatási kormányzat a menza korszerűsítését jelezte programjában, ezért jogszabályváltozások várhatók, emiatt sem indokolt lekötni túl hosszú időre a mostani jogszabályi környezetre optimalizált szolgáltatást.

Előzetes piaci konzultáció fontos lenne abban a kérdésben, hogy a fix 1 év árfelhajtó hatású-e. Ha annak bizonyul, 1+1+1 évre is jó lehet. Lényeg, hogy évente legyen egy mérföldkő, amikor értékelve van a szolgáltató éves teljesítménye és ennek eredményéhez képest dönthet az Önkormányzat a folytatásról avagy új kiírásról.

Az opciós lehetőségek arra kellene, hogyha egyes intézményekben csak később teljesülnek a korszerűbb szolgáltatás műszaki feltételei, akkor ott a meglévő szerződés keretei között be lehessen vezetni ezeket.

13. A feladatkiírás több elemre bontva, külön is pályázható legyen:

Hogy kisebb cégek és kerületi cégek is indulhassanak.

Pl. a reggeli, uzsonna külön feladat legyen, így arra akár a kerületi, helyi friss pékárut-zöldséget-gyümölcsöt-tejterméket kínáló vállalkozók is pályázhatnak konzorciumban

A kisebb cégek várhatóan jobban igyekeznek teljesíteni, mivel fő partnerük lehet az Önkormányzat a 4000 adagos rendelésével és nem csak egy a sok közül.

A kerületi cégekhez pedig be is lehet kopogtatni, hanem jól teljesítenek, a kerületi jó hírekre várhatóan jobban ügyelnek.

Személyes érintettségük is lehet a jó szolgáltatásban (családtagjuk menzás), ez is motiválhatja őket.

Nekik nyilván előnyös egy fixen tervezhető bevétel a megrendelt adagokra nézve, ami segítené a megmaradásukat a kisvállalkozók számára eleve nagyon nehéz magyarországi üzleti környezetben. Ők fontos partnernek tekintenék az Önkormányzatot, ami a jó teljesítésre motiválja őket.

Az Önkormányzat helyi adó bevételét is növelné.

A fix többletfeladat helyi munkahelyeket is teremthet.

Többen közülük a gyermekcentrikusságukról, szociális érzékenységükről működésük során már tanúbizonyságot tettek.

14. Szolgáltatói súlyos szállítási késedelem, fel nem található minőség esetén ne maradjanak ellátatlanul a gyerekek, legyen erre kidolgozva azonnali pótlási eljárás - ez a jelenlegi szolgáltató idején is bevezetésre javasolt, mivel sajnos többször is szükség lett volna rá

15. Lehetőleg 1 kézbe kerüljön a szolgáltatáscsomagért a felelősség:

Átgondolandó, hogy az intézményi tálalókonyhákat és dolgozóikat ne az Önkormányzat, hanem a szolgáltató üzemeltesse, foglalkoztassa.

Enélkül sok minőségi hiba tekintetében ki lehet bújni a felelősség alól az egymásra mutogatással (ti. a főzés volt-e hibás vagy a melegentartási eljárás, a higiéniai hiba a főzőkonyhán vagy a tálalókonyhán volt-e stb.) Ahogy azt meg is tette a jelenlegi szolgáltató, pl. a bogaras esetekben.

A mostani dolgozók jogvédelmét munkáltatói jogutódlással, a jogviszonyuk eddigi időtartamának beszámításával kell biztosítani.

Átgondolandó, hogy az intézményi tálalókonyha és tálalótér menüválasztásra, szabadszedésre kialakítása is a vállalkozó feladata legyen.

Más kiírásokban erre is terjed a közbeszerzési feladat. Itt fontos lehet az előzetes piaci konzultáció, ti. hogy melyik szolgáltató mit tud ezügyben vállalni.

A szolgáltató nyilván csak akkor tud megfelelően szolgáltatni, ha úgy van kialakítva a tér és felszereltség, ahogy neki jó.

Ez a felelősség 1 kézbe helyezése szempontjából is fontos: ha a kialakítás a vállalkozó feladata, akkor nem mondhatja, hogy az Önkormányzat elrontott valamit a kialakításban és ezért nem tud megfelelően szolgáltatni.

Praktikusan is előnyös: az Önkormányzatnak is kényelmesebb, ha nem neki kell ezzel bajlódni, miközben jó eséllyel nincs ehhez megfelelő szakembere.

16. Konyhások premizálása, munkáltatói jogok, munkaidő kérdése **ez a jelenlegi szolgáltató idején is bevezetésre javasolt**

Több intézmény a 2025. szeptemberi anonim intézményi felmérésben (2025.11.13-i képviselő-testületi 9. sz. előterjesztés 9. melléklete) azt jelezte, hogy rossz a munkakapcsolat a konyhásokkal, olyannyira, hogy valójában nem akarnának együtt dolgozni egyes konyhásokkal. Míg más intézmények vezetése elégedett a konyhások munkájával, jó az együttműködés.

A szülői visszajelzések is ezt a kettősséget mutatják: egyes iskolákban rendben van ez a terület, másutt a konyhások kiabálnak a gyerekekkel, rájuk förmednek, ha nem esznek meg valamit, nem veszik figyelembe a kéréseiket (pl. szaftok, szóratok adagolásánál, ráöntés-melléöntés kérdésében)

A Szabadszedés konferencián is elhangzott, hogy a konyhások megfelelő tevékenysége, támogató hozzáállása is fontos pedagógiai célok eléréséhez, a szabadszedés sikeres működtetéséhez: pl. ők nem szólhatnak rá a gyerekekre, ha sokat vesz ki, ha véletlen melléönti, hanem csak súlyos higiéniai szabályszegés esetén szólhatnak. Tehát alapvetően a pedagógus feladata a gyerekek illetően terelgetése, a megfelelő hangnem biztosítása érdekében.

Más szolgáltatóknál a konyhások jó munkavégzés esetén munkabér prémiumot kapnak, ezzel motiválják őket a jó teljesítésre.

Amennyiben – a fenti szempontok ellenére - az Önkormányzat alkalmazásában maradnak, javasoljuk a bérezésük átalakítását alapbér + prémium rendszerre, prémium

célok kitűzésével, a tálalási feladatok minőségellenőrzési-elégedettségmérési mérőszámai mentén.

Javasoljuk, hogy az intézményvezetőknek legyen munkáltatói jogköre felettük. Illetve legalább jogkörük részt venni a konyhások kiválasztásában, szankcionálásra, felmondásra tehessenek javaslatot.

A konyhások munkaidejét a gyerekek igényeihez kell igazítani és nem fordítva!

A 2025. szeptemberi anonim intézményi felmérésben (2025.11.13-i képviselő-testületi 9. sz. előterjesztés 9. melléklete) olyan jelzés is érkezett, miszerint a konyhások az utolsó osztályokat nem hagyják nyugodtan ebédelni, hanem elkezdik a napi zárási feladataikat. A mostani szolgáltató képviselője azt jelezte, hogy a pénteki gyümölcslevet a szülők kérték, arra hivatkozva, hogy előbb befejeződjön az ebédelés és hamarabb mehessenek a gyerekek a különórákra/haza. Egyáltalán nem tudunk arról, hogy ez tömeges szülői igény lenne, sőt épp ellenkezőleg, a kérdőíves felmérésünkben visszatérő panasz, hogy miért nincs tápláló leves pénteken is.

Ezzel szemben azt gyanítjuk, hogy ennek valódi oka az, hogy a konyhások munkaideje nem tart elég sokáig avagy az Önkormányzat nem akar nekik túlóra pótlékot fizetni, és emiatt kell a pénteki ebédet gyorsabban levezényelni.

Arra se született megoldás, hogy a gyerekek az uzsonnára kapott joghurthoz kiskanalat kapjanak a konyháról. Pedig ennek léteben tudna a szolgáltató jó minőségű, gyümölcsdarabos joghurtot is szállítani.

A konyhások munkaidejét úgy kell alakítani, hogy 1-2 fő az uzsonna evőeszközök elmosogatásáig is kirtartson. Illetve legyen mosogatógép, amibe 1 fő beteheti ezeket és elindítja a nap végén.

Ugyanez vonatkozik a kések-villákra. Sokszor a gyerekek csak kanalat kapnak, felső tagozaton-gimnáziumban is. A mosogatási költségen ne így akarjon az Önkormányzat spórolni! Hanem vegyen például mosogató gépeket!

17. Műszaki átalakítások felgyorsítása:

Zuglóban a szolgáltató a szabadszedéshez szükséges kialakítást tanév közben, 90 nap alatt 2 hetes elcsúsztatásokkal megvalósította 6-7 iskolában, ez a közbeszerzésben kiírt feladata volt.

Óbudán is bevezeték idén tavasszal a szabadszedést.

A Rózsakert iskola is megcsinálta idén, a tavaszi szünet utánra.

2025. november 13-i képviselő testületi ülés 9. sz. előterjesztésnek – érthetetlen módon nyilvánosságra nem hozott – 7. melléklete volt az iskolák menüválasztásra való alkalmassága műszaki felmérése, tehát az már akkor elkészült. Alpolgármester úr akkori beszámolója szerint pedig maga a műszaki felmérés már 2025- tavaszán megtörtént.

Borzasztó lassú az előrehaladás!

Mivel ez megvan, a szabadszedésre való alkalmasság felmérése nem tarthat további évekig!

A fentiek alapján a megvalósítás a tanév közben is kivihető, és egyáltalán nem tart évekig!

Nem világos, hogy a későbbi ütembe besorolt iskolákban történik-e bármi kivitelezés idén nyáron? Ha nem történik semmi, akkor valójában nem műszaki oka van későbbre sorolni őket. Hanem valójában pénzkérdés, ami átcsoportosítással megoldható lehet, és ezért vizsgálendő.

Fontos az eddigi ködösítés helyett az átláthatóság, a műszaki feltételekről, költségekről és fejlesztések előrehaladásáról szóló dokumentumok nyilvánosságra hozatala, és a közvélemény hiteles tájékoztatása a közbizalom visszaszerzéséhez!

Lennie kell munkatervnek, céldátumokkal és felelősökkel, hogy mikorra minek kell elkészülnie, és ki a felelős vezető ezért.

18. Hidegcsomag biztosítása: az intézmény kérhessen az ebéd helyett hidegcsomagot, ebédidőben zajló külső programok esetén vagy ha ebéd nélkül befejeződik a napi program és kéri elvinni a gyerekeket. Ahogy ez a mostani szerződésben is benne van.

Erről tájékoztatni kellene az intézményeket, mert azt gyanítjuk, nem is tudnak erről a lehetőségről.

Ez – ha jó minőségű - nagy segítség a szülőknek. Főként a júniusi-szeptemberi nagy melegekben, amikor az otthonról küldött étel megromolhat, mire ebédidőben megeszi. Míg a tálalókonyha legalább addig hűti, amíg elindulnak.

A szociálisan rászoruló gyermekek szempontjából is fontos, mivel ők nem biztos, hogy kapnak otthonról megfelelően tápláló hidegcsomagot.

A korábban befejeződő napokon is sokszor nem haza, hanem különóra megy a gyerek és nem oldható meg úton-útfélen a meleg ebéd biztosítása kellő minőségben. Akkor legalább egy tápláló hidegcsomag legyen.

19. Étlapok minden verziójának naprakészen tartása a [szolgáltatói honlapon](#), az allergének pontos feltüntetésével, tájékoztatás étlap változásról. **ez a jelenlegi szolgáltató idején is haladéktalanul szükséges**

Indoka orvosi természetű: az ételintoleranciás gyermekek jellemzően az általános menüre vannak befizetve. Az ő szülei napi szinten követik az étlapot, hogy mit fog kapni aznap a gyerek és ehhez képest határozzák meg, hogy mit ehet még aznap.

Aki pedig allergia / intolerancia gyanús és ennek felderítése zajlik (heteken át), náluk orvosi javaslat naplót vezetni arról, hogy mikor mit evett a gyerek.

Ha a szolgáltató a tárgyhét előtti héten vagy a tárgyhéten változtat az étlapon, erről legyen köteles haladéktalanul tájékoztatni az Önkormányzatot, intézményeket, minőségellenőrt, és a honlapján is kiemelni a változást. Az Önkormányzat továbbítsa a szülőknek a befizetői email címükre.

2.2. Középtávú javaslatok saját főzőkonyhára

Középtávon vizsgálándónak látjuk a saját főzőkonyha megvalósítási lehetőségét.

Mivel az emberek bizalma megrendült a nagy arctalan szolgáltatókban, akiknek láthatóan nem számít az se, ha ezres nagyságrendben vesztek el megrendelőiket (rengetegen kiiratkoztak ugye a menzáról).

Míg a helyi megoldásnál rögtön be lehet kopogtatni a felelősökhöz, ha gond van.

Javasoljuk ebbe is a helyi vállalkozók beszállítói bevonását, amiben ez gazdaságos. Pl. friss pékáruk több kerületi, jó minőségű pékségből beszerezhetők potenciálisan, de hús, zöldség-gyümölcs kereskedők is vannak sokan a kerületben, mint potenciális beszállítók.

Nekik nyilván előnyös egy fixen tervezhető bevétel a megrendelt adagokra nézve, ami segítené a megmaradásukat a kisvállalkozók számára eleve nagyon nehéz magyarországi üzleti környezetben.

Ők fontos partnernek tekintenek az Önkormányzatot, ami a jó teljesítésre motiválja őket.

Az Önkormányzat helyi adó bevételét is növelné.

A fix többletfeladat helyi munkahelyeket is teremthet.

A kerületi jó hírekre várhatóan jobban ügyelnek.

Többen közülük a gyermekcentrikusságukról, szociális érzékenységükről működésük során már tanúbizonyságot tettek.

Személyes érintettségük is lehet a jó szolgáltatásban (családtagjuk menzás), ez is motiválhatja őket.

A Rózsakerti Demjén iskolából jók a visszajelzések az ételek minőségére, mennyiségére, változatosságára. A többféle főétel választék szabadszedéses megvalósításában is lesz hamarosan tapasztalatuk.

A balatonakali tábor ételeit ugyancsak szeretik a gyerekek, mind a gyerekek-szülők, mind a pedagógusok részéről. A szülők, pedagógusok kiemelték azt is, hogy a diétás verziót is sokféle diétára és jó minőségben nyújtják.

Erre tekintettel javasoljuk átgondolni, hogy közülük kerüljön ki az élelmezésvezető és a főszakács.

De mivel ez hosszabb áttekintést - előkészítést igényel, miközben sürgősen javítandó a minőség, ezért ez csak középtávon jöhet szóba.

Most tehát rövidtávon is megoldás kell, ezért most új közbeszerzés kiírását javasoljuk, 1+1 évre. (Éppen a saját főzőkonyha lehetősége az egyik szempont, ami miatt nem javasoljuk hosszabb időre.)

2.3. Az intézmények tárgyi feltételeinek, felszereltségének általános korszerűsítése

Ez sok esetben nem várhat éveket, nem köthetők tehát a menüválasztás-szabadszedés fejlesztéseihez, hanem azonnal szükségesek az alábbi okokból:

A 2025. szeptemberi anonim intézményi értékelésben (2025.11.13-i képviselő-testületi 9. sz. előterjesztés 9. melléklete) több intézmény jelezte, hogy nincs megfelelő eszköze a melegentartáshoz és ezért hűl ki az étel az utolsó osztályoknak.

Vizsgálandó az is, hogy az ételek kiszáradása, túlfőzése is amiatt van-e, hogy a melegentartáshoz nincs megfelelő eszköz (melegítve pedig kiszárad, túlfő).

Javasoljuk a melegentartáshoz szükséges eszközök haladéktalan beszerzését.

Gyanítjuk, hogy a karbantartás-felújítás évtizedekben mérhető elhanyagolása miatt, és a modern eszközpark nagyobb kapacitás igénye miatt az intézmények villamos hálózata nem menne át a villamos felülvizsgálaton (pl. azért nem tudnak több melegítőeszközt beállítani, mert nem bírja el a hálózat).

Kérdés volt-e valaha is villamos felülvizsgálat, miközben az jogszabályi előírás szerint néhány évente kötelező (ld. 40/2017. (XII. 4.) NGM rendelet).

Javasoljuk a villamos rendszer ellenőrzését, a kapacitásigények felmérését, a szükséges korszerűsítések, kapacitás-bővítés megkezdését.

A 2025. szeptemberi anonim intézményi értékelésből (2025.11.13-i képviselő-testületi 9. sz. előterjesztés 9. melléklete) kiderül, hogy a Bartók iskolában súlyosan elégtelen az ebédlő mérete, sehogysem férnek be a gyerekek, az intézmény tanulói létszám bővülését nem követték le. Miközben ha jól értjük, egy válaszfalat kellene kivenni, ezzel a szomszédos helyiséget egybenyitva és kipofozni ezt, ezzel bővíthető lenne a tér.

Ez praktikusán nem tart évekig és nem is húzódhat évekig a probléma súlya miatt, javasoljuk szeptemberig elvégezni. Pont ez az iskola is hátrébb van sorolva jelenleg és csak 2027-re ígérik nekik az A-B menüs fejlesztést.

Minden iskolában biztosítani kell a helyben hűtés-melegítés lehetőségét (pl. hűtők, mikrohullámú sütők), amivel akár az otthonról hozott étel megmelegíthető. Sok gyerek a megfelelő színvonalú diétás menü híján otthonról viszi a kímélő/biztonságos ételt, mikró hiányában termoszban.

Budapest, 2026. június 16.

Tisztelettel:

**Szülők és Nagyszülők a XXII. Kerületi
Gyermekekért**
szülői civil csoport részéről dr. Mittákné dr.
Horváth Georgina szülő